

ÖSSZEFÜGGÉSEK ÓVODÁSOK SZOCIÁLISPROBLÉMA-MEGOLDÁSA ÉS NÉHÁNY HÁTTÉRVÁLTOZÓ KÖZÖTT SZÜLEIK ÉS PEDAGÓGUSAIK VÉLEMÉNYE ALAPJÁN

Gál Zita *, Kasik László **

* SZTE Gyógypedagógus-képző Intézet

** SZTE Neveléstudományi Intézet, SZTE Szociális Kompetencia Kutatócsoport

Kulcsszavak: szociálisprobléma-megoldás; óvodáskor; háttérváltozók

Kutatásunk során 4–6 éves gyerekek (N=451) szociálisprobléma-megoldó gondolkodásáról, viselkedésszociális nehézségeiről és proszocialitásáról kérdeztük szüleiket (anyákat és apákat egyaránt) és pedagógusaikat. Ebben az életkorban a felnőttek értékelése megbízhatóbb információt nyújt a gyerekek önjellemzésénél, illetve a külföldi vizsgálatok szerint közülük a pedagógusok ítéletének a legnagyobb a prediktív validitása.

Három kérdőívet töltöttek ki a szülők és a pedagógusok: (1) Szociálisprobléma-megoldó Gondolkodás Kérdőív (2013), melynek alapja a *Chang, D’Zurilla és Maydeu-Olivares* (2002) által kidolgozott kérdőív; (2) Gyermek Magatartás Kérdőív (*Conners*, 1997); (3) Gyermek Képességek és Nehézségek Kérdőív (*Goodman*, 2001). Mindhárom mérőeszköz megbízhatónak bizonyult mindegyik életkorban és értékelő esetében (Cronbach- α és KMO: 0,85 feletti). Mindemelllett egy háttérkérdőívet is kitöltöttek a pedagógusok és a szülők (életkor, nem, szülők iskolai végzettsége, család összetétele, leggyakoribb családi szabadidős tevékenység).

Az eredmények alapján a legtöbb faktor esetében nemcsak a szülők és a pedagógusok, hanem az anyák és az apák is eltérően látják gyermekeik problémamegoldó gondolkodását, viselkedésszociális nehézségeit és proszocialitását. Előzetes elvárásainkkal ellentétben a pedagógusok és az apák értékelése hasonlóbb (pl. proszocialitás, érzelmi instabilitás), mint az anyáké és a pedagógusoké, ami nemcsak az életkori, hanem a nemek közötti különbségekről való vélekedésre is jellemző (pl. negatív viszonyulás). Mind az anyák, mind az apák esetében kismértékű a családháttér-változók hatása a problémamegoldó gondolkodásról való vélekedésre. Ezzel szemben a pedagógusok értékelését jelentősen meghatározzák a családi jellemzők, leginkább a szülők – elsősorban az apa – iskolai végzettsége és a család összetétele (kivel él a gyermek).

A pedagógusokról kapott információk teljes mértékben megegyeznek külföldi kutatási eredményekkel, ám a szülők ilyen nagymértékű vélekedésszociális különbségéről az általunk ismert kutatási adatok nem tanúskodnak. Mindenképpen fontos lesz ezen információkat figyelembe venni a tervezett óvodai fejlesztés (2014 ősze) kidolgozásakor.

A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválóság Program - Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.